

MASARYKOVA UNIVERZITA PRÁVNICKÁ FAKULTA

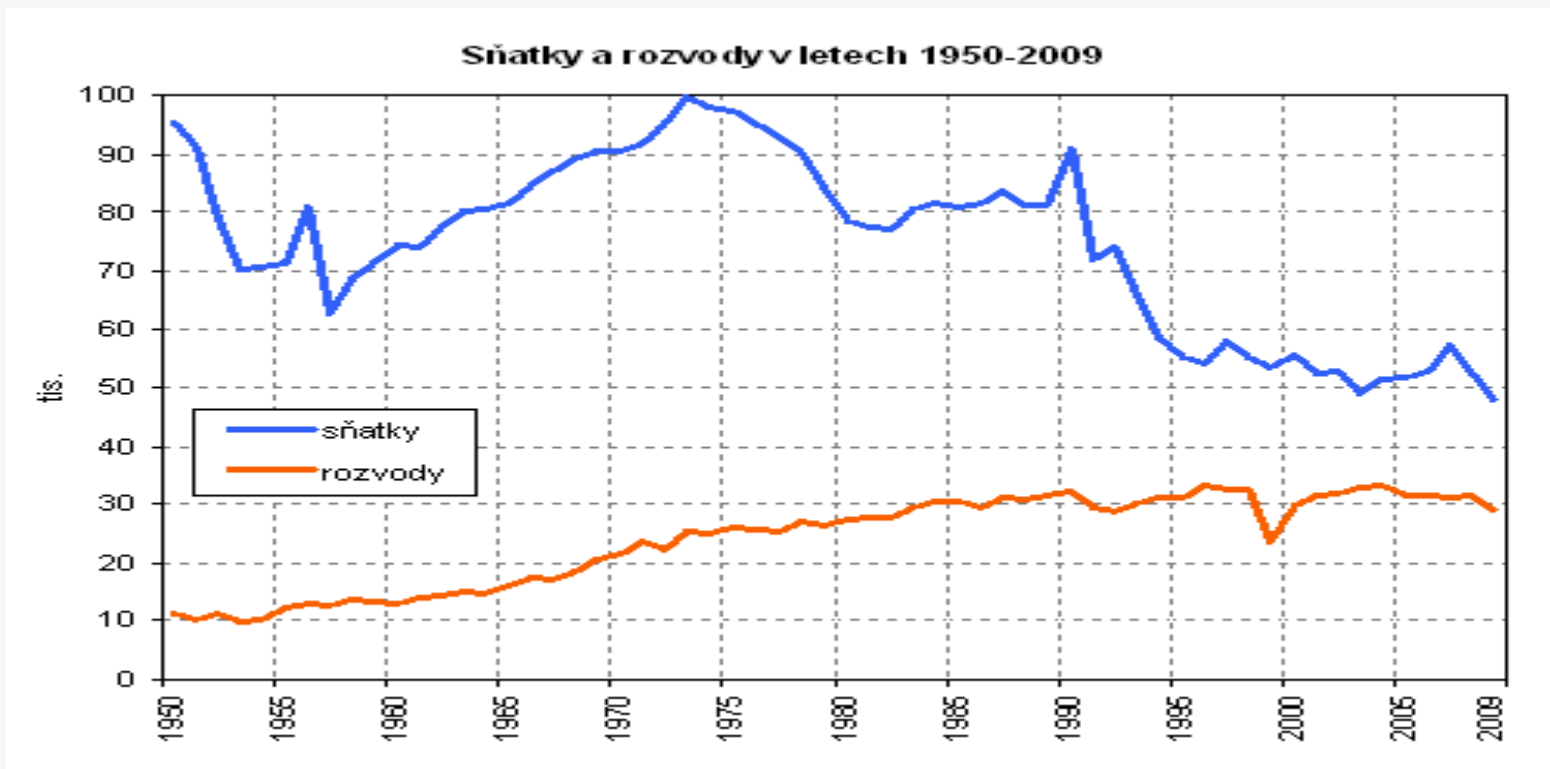
ROZVOD

© Zdeňka Králíčková, 2010

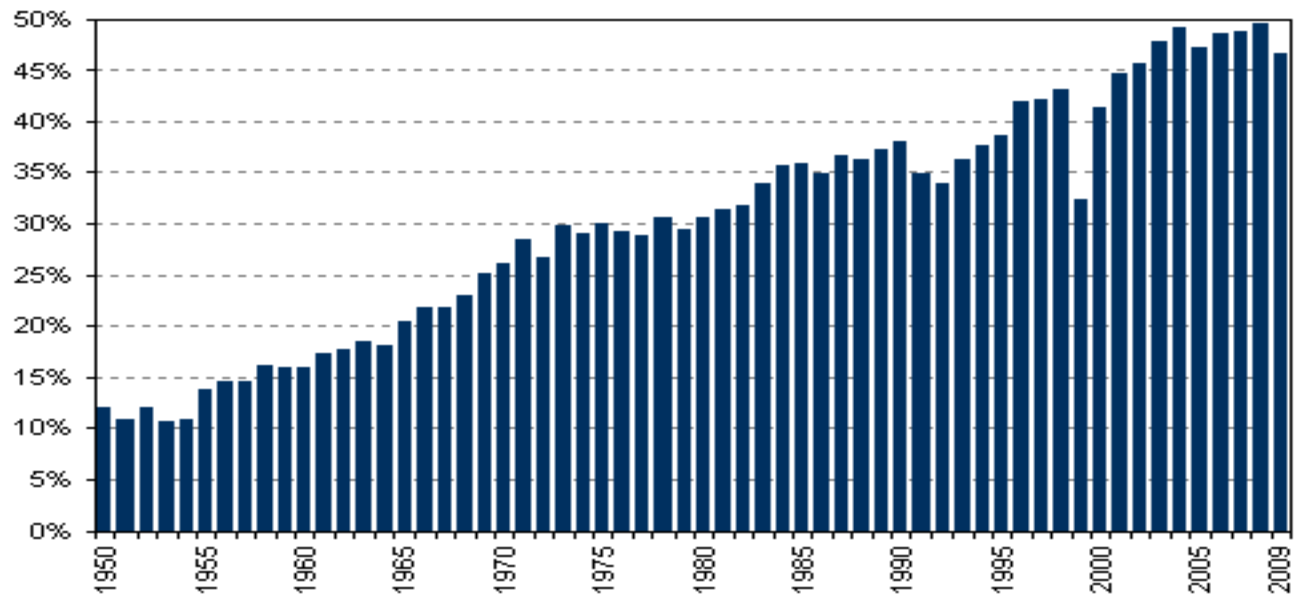
VYBRANÉ STATISTICKÉ ÚDAJE

zdroj: www.czso.cz (5. 10. 2010)

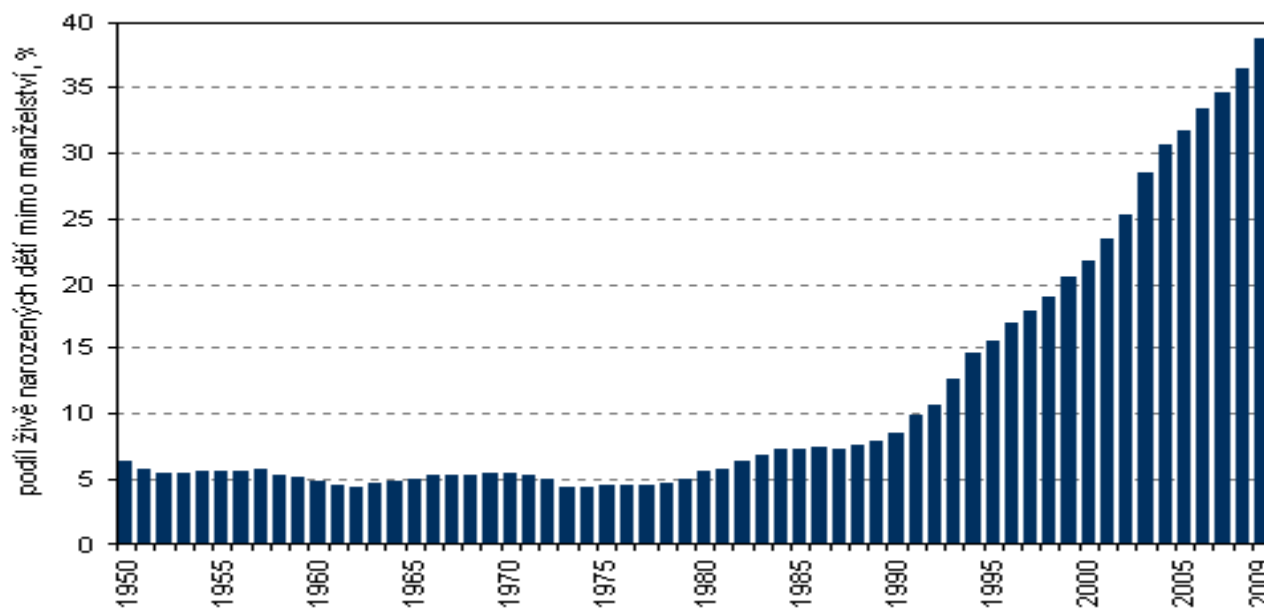
Úhrnná rozvodovost^{*)} v letech 1950-2009

*) Podíl manželství končících rozvodem za předpokladu zachování intenzit rozvodovosti podle délky trvání manželství následujících 35 let.

Podíl dětí narozených mimo manželství v letech 1950-2009

PRAMENY

■ Hmotněprávní

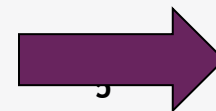
- zák. č. 94/1963 Sb.,
o rodině
- zák. č. 91/1998 Sb.
tzv. velká novela

PŘIPRAVOVANÝ OBČANSKÝ ZÁKONÍK

- www.psp.cz
- 2. část RODINNÉ PRÁVO

■ Procesněprávní

- zák. č. 99/1963 Sb.,
občanský soudní řád
- + zák. č. 97/1963 Sb.,
o mezinárodním právu
soukromém a procesním
- + nařízení ES z oblasti
evropského justičního
prostoru (EJP), která upravují
problematiku rodinného práva

- **Nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 ze dne 27.11.2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1347/2000 (nařízení Brusel II bis)**

v detailech viz

Bohunová, P.: Rodinné právo v evropských nařízeních.

PowerPoint prezentace

IS MUNI: elportál/předmět MP509Z

LITERATURA

- *Hrušáková, M., Králíčková, Z.:* České rodinné právo. 3. vyd. Brno: MU, 2006.
 - *Hrušáková, M. a kol.:* Zákon o rodině. Zákon o registrovaném partnerství. Komentář. 4. vyd. Praha: C. H. Beck, 2009.
- +
- PowerPoint prezentace: IS MUNI: elportál/předmět MP509Z

OBECNÁ ÚPRAVA § 24 ZOR

princip: kvalifikovaný rozvrat

- soud zjišťuje kvalifikovaný rozvrat
- soud zjišťuje příčiny kvalifikovaného rozvratu
- na rozvod není právní nárok
- rozvod znamená pouze změnu statusu

kvalifikovaný rozvrat

- § 24 odst. 1 ZOR

- „Soud může ... rozvést ...
 - manželství tak hluboce a trvale rozvráceno,
 - ... nelze očekávat obnovení manželského soužití; ...

- objektivní stav

příčiny rozvratu

§ 24 odst. 1 in fine ZOR

- „... bere přitom v úvahu příčiny rozvratu manželství.“
- aby mohly být příčiny rozvratu vzaty v úvahu a uvedeny v odůvodnění rozsudku, musí být zjištěny
- příčiny: objektivní i subjektivní

ROZVOD S KLAUZULÍ PROTI TVRDOSTI

§ 24b ZOR

„Návrhu na rozvod ...soud nevyhoví ...“

- kvalifikovaný nesouhlas žalovaného:
 - na rozvratu manželství se porušením manželských povinností převážně nepodílel
 - rozvodem by mu byla způsobena zvlášt' závažná újma
 - mimořádné okolnosti svědčí ve prospěch zachování manželství
- ochrana před rozvodem není absolutní
 - odluka alespoň tři roky
 - ochrana ve sféře majetkové: výživné, SJM

TZV. SMLUVENÝ ROZVOD

§ 24a ZOR

„Soud nezjišťuje příčiny rozvratu a manželství rozvede ...“

- příčiny rozvratu se netvrdí a nedokazují
- kvalifikovaný rozvrat se presumuje
- na rozvod je právní nárok
- důsledky rozvodu:
 - nejen statusové,
 - ale komplexní a konečné vypořádání

Předpoklady tzv. smluveného rozvodu

- manželství v délce 1 roku
- odluka v délce 6 měsíců
- shoda nejen o rozvodu (žaloba a souhlas: připojení se)
- ale i o vypořádání (smlouva):
 - majetku (SJM)
 - bydlení
 - a fakultativně stanovení výživného rozvedeného manžela

Rozvod rodičů s nezletilými dětmi

- § 25 ZOR
 - relativní zákaz rozvodu
 - dokud soud péče o nezletilé nerozhodne o úpravě poměrů k nezl. dětem pro dobu po rozvodu
 - výchova, výživa, styk: dohoda/schválení nebo autoritativní rozhodnutí
 - dítě je účastníkem řízení, musí být zastoupeno kolizním opatrovníkem
 - lze spojit s řízením dle § 50 ZOR (odluka rodičů)
- § 24 odst. 2 ZOR
 - absolutní zákaz rozvodu
 - klauzule proti tvrdosti
 - rozpor se zájmy nezl. dětí daný zvláštními důvody
 - musí uvádět žalovaný manžel - rodič rozvodu se bránící
 - dítě není účastníkem řízení o rozvod, není zastoupeno kolizním opatrovníkem

I. Výchova (osobní péče)

§ 26 ZOR

- individuální
- společná
- střídavá

zásady:

- **RZ** + výchovná způsobilost rodiče
- zájem rodiče
- zájem dítěte
- kontinuita výchovy

II. Výživa

§ 85 a násl. ZOR

zásady:

- právo dítěte na stejnou životní úroveň jako rodiče
- nikoli spotřební charakter (úspory)

- rodič zaměstnanec
- rodič podnikatel
 - domněnka příjmu
 - tezaurace výživného
- rodič nezaměstnaný
- rodič ve výkonu trestu
- rodič sociálně potřebný

III. Styk – osobní kontakt

§ 27 ZOR

- právo dítěte na kontakt s oběma rodiči
 - mnoho forem
 - úprava
 - omezení
 - zákaz
- právo dítěte na kontakt s prarodiči a sourozenci
- bránění ve styku
 - opakované a bezdůvodné
 - změna poměrů a nové rozhodnutí

PROCESNÍ ASPEKTY ROZVODU

řízení sporné

- žaloba: jeden z manželů
- strany: manželé
 - žalobce a žalovaný
- příslušnost: § 88 c) o.s.ř.
- vyloučeny mimořádné opravné prostředky

Procesní aspekty rozvodu rodičů s nezletilými dětmi

řízení nesporné

- rozhodování o úpravě poměrů nezletilých dětí pro dobu po rozvodu
- § 176 o.s.ř.
- návrh: rodiče dítěte (ex offio)
- účastníci: rodiče a dítě
 - „zůstáváme rodiči“ - § 24a ZOR: obligatorní dohoda
 - participační práva dítěte
 - kolizní opatrovník
- příslušnost: § 88 a) o.s.ř.
- účinnost: právní moc rozsudku o rozvod

DŮSLEDKY ROZVODU

■ statusové

- § 24, 24b, 24a

■ majetkové

- § 24a:

rozvod = komplexní a
konečné řešení

- § 24, § 24b

nutnost následného
majetkového
vypořádání

ROZVOD dle návrhu nového občanského zákoníku

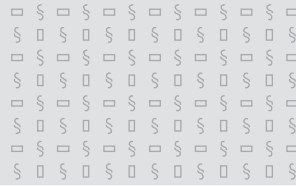
- zjišťování příčin
- princip: kvalifikovaný rozvrat
- návrh jednoho nebo obou manželů
- klauzule proti tvrdosti
- doporučení mediace
- tzv. smluvený rozvod
 - bez zjišťování rozvratu a jeho příčin
 - společný návrh manželů nebo návrh jednoho a připojení se druhým z nich
 - 1 rok manželství, odluka 6 měsíců
 - smlouvy: majetek, bydlení a výživné
nesvéprávné děti

PRINCIPLES OF EUROPEAN FAMILY LAW REGARDING DIVORCE AND MAINTENANCE BETWEEN FORMER SPOUSES by CEFL

(Commission on European Family Law)

<http://www2.law.uu.nl/priv/cefl/>

CEFL DIVORCE Principles - general

- Principle 1:1 - Permission of divorce
 - The law should permit divorce
 - No duration of the marriage should be required

- Principle 1:2 - Procedure by law
 - The divorce procedure should be determined by the law
 - Divorce should be granted by a competent authority which can either be a judicial or administrative body

- Principle 1:3 - Types of divorce
 - The law should permit both divorce by mutual consent and divorce without the consent of one of the parties.

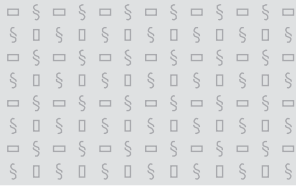
CEFL DIVORCE Principles: divorce by mutual consent

- Principle 1:4 - Mutual consent
 - Divorce should be permitted upon the basis of the spouses' mutual consent. No period of factual separation should be required.
 - Mutual consent is to be understood as an agreement between the spouses that their marriage should be dissolved.
 - This agreement may be expressed either by a joint application of the spouses or by an application by one spouse with the acceptance of the other spouse.
- Principle 1:5 - Reflection period
- Principle 1:6 - Content and form of the agreement

CEFL DIVORCE Principles: divorce without the consent of one of the spouses

- **Principle 1:8 Factual separation**
 - The divorce should be permitted without consent of one of the spouses if they have been factually separated for one year.
- **Principle 1:9 Exceptional hardship to the petitioner**
 - In cases of exceptional hardship to the petitioner the competent authority may grant a divorce where the spouses have not been factually separated for one year.
- **Principle 1:10 Determination of the consequences**
 - (1) Where necessary, the competent authority should determine:
 - (a) parental responsibility, including residence and contact arrangements for the children, and
 - (b) child maintenance.
 - Any admissible agreement of the spouses should be taken into account insofar as it is consistent with the best interests of the child.
 - (2) On or after granting the divorce the competent authority may determine the economic consequences for the spouses taking into account any admissible agreement made between them.

CEFL DIVORCE Principles: Maintenance between former spouses - general

- **Principle 2:1 Relationship between maintenance and divorce**
 - Maintenance between former spouses should be subject to the same rules regardless of the type of divorce.
- **Principle 2:2 Self sufficiency**
 - Subject to the following Principles, each spouse should provide for his or her own support after divorce.